

Collegevoorstel

Onderwerp	Collegevoorstel beleidsregels RVV-ontheffingen geslotenverklaring en voetgangersgebied binnenstad Almelo
Eenheid/team	UF Advies en Regie
Zaakkenmerk	Z/25/254081
Documentkenmerk	D/26/838379
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	J. Hinnen
Datum vergadering	

Toelichting voor de openbare besluitenlijst

Het college stelt specifieke beleidsregels vast voor het verlenen van ontheffingen van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) in het voetgangersgebied en de geslotenverklaring in de binnenstad. Sinds januari 2025 wordt het rijden in dit gebied gehandhaafd via camerahandhaving met kentekenherkenning. De eerste fase van de camerahandhaving (voetgangersgebied e.o.) is geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie is het beoordelingskader geformaliseerd en zijn aanvullende instrumenten toegevoegd, waaronder een dag-ontheffing. De bestaande "Beleidsregel aanvragen RVV-ontheffingen" (2014) blijft van kracht voor overige RVV-ontheffingen en wordt, voor zover deze betrekking heeft op het voetgangersgebied en de geslotenverklaring in de binnenstad, ingetrokken. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie en de vervolgstappen in het project camerahandhaving verkeer binnenstad.

Voorgesteld besluit

Het college besluit:

1. De "Beleidsregels RVV-ontheffingen geslotenverklaring en voetgangersgebied binnenstad Almelo 2026" (D/26/838338) met bijbehorende kaart (D/26/850606) vast te stellen.
2. De artikelen en bijbehorende toelichting uit de "Beleidsregel aanvragen RVV-ontheffingen" (2014) die betrekking hebben op het voetgangersgebied en de geslotenverklaring in de binnenstad, gelijktijdig met de inwerkingtreding van de nieuwe beleidsregels in te trekken (D/26/838286).
3. De raad te informeren over de evaluatie van de eerste fase en de verdere aanpak van het project camerahandhaving verkeer in de binnenstad (D/26/838255).

Inleiding

Het kernwinkelgebied van Almelo is ingericht als voetgangersgebied en deels gesloten verklaard voor gemotoriseerd verkeer (hierna: het gesloten gebied). Inrijden voor laden en lossen is uitsluitend toegestaan via aangewezen toegangen en binnen de venstertijden (maandag tot en

met zaterdag van 07.00 tot 11.00 uur). Buiten deze tijden is toegang alleen mogelijk met een (RVV) ontheffing. Parkeren in het gebied is in beginsel niet toegestaan. Deze uitgangspunten vormen sinds 2014 de basis voor het gebruik en de inrichting van de binnenstad en zijn gericht op verkeersveiligheid, bereikbaarheid en verblijfskwaliteit.

Evaluatie eerste fase camerahandhaving: voetgangersgebied

Sinds januari 2025 wordt het inrijden van het gesloten gebied gehandhaafd via camerahandhaving met een kentekenherkenningsysteem (ANPR). Hierdoor wordt iedere inrit met een voertuig (c.q. kenteken) automatisch getoetst op de aanwezigheid van een geldige ontheffing. De invoering van camerahandhaving heeft het beleid inhoudelijk niet gewijzigd, maar wel geleid tot een striktere en consequente toepassing daarvan. Het bestaande ontheffingenbeleid "Beleidsregel voor de afgifte van RVV-ontheffingen" (2014) gaat uit van fysieke handhaving en biedt daardoor onvoldoende houvast voor handhaving op basis van kentekenherkenning. In de praktijk werd al gewerkt met specifieke criteria voor verschillende doelgroepen, maar deze waren niet formeel vastgelegd.

De eerste fase van de camerahandhaving is bewust gebruikt als leerfase en inmiddels geëvalueerd. In deze fase is duidelijk geworden dat de overgang naar camerahandhaving meer impact heeft gehad dan vooraf werd voorzien en de uitvoering complexer bleek dan verwacht. Uit de evaluatie blijkt dat met name bezoekers met een beperkte mobiliteit, al dan niet in het bezit van een gehandicaptenparkeerkaart, de gevolgen van consequente handhaving sterker ervaren. Bestemmingen binnen het gesloten gebied worden als minder eenvoudig bereikbaar ervaren dan voorheen. Daarentegen geldt dat deze doelgroepen nooit recht hebben gehad om met een voertuig in het gebied te rijden. Het ontbreken van eenduidige beleidsregels en handhaving heeft in de praktijk geleid tot uiteenlopende verwachtingen. Ook het tijdig registreren van kentekens bleek in de praktijk niet altijd eenvoudig uitvoerbaar binnen de bestaande kaders. Voor doelgroepen die al structureel recht op toegang hadden, zoals nood- en hulpdiensten, marktkooplieden, standplaatshouders en wettelijk vrijgestelde voertuigen, zijn passende voorzieningen getroffen voor de kentekenregistratie en duidelijke afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden. Ook voor evenementenverkeer is inmiddels een goede en werkbare oplossing gevonden en is de werkwijze meegenomen in het vergunningsproces voor evenementen.

De evaluatie geeft geen aanleiding om de inhoudelijke uitgangspunten van het beleid te wijzigen, maar laat wel zien dat expliciete criteria en aanvullende instrumenten nodig zijn om het beleid uitvoerbaar en uitlegbaar toe te passen. Om hieraan invulling te geven wordt een specifieke beleidsregel vastgesteld voor het gesloten gebied. Het beleidskader uit 2014 vormt hiervoor inhoudelijk het uitgangspunt en blijft van kracht voor overige RVV-ontheffingen buiten het gesloten gebied.

Uitgangspunten

Een ontheffing voor het overtreden van verkeersregels uit het RVV 1990 is niet vanzelfsprekend. Het college is daarom terughoudend met het verlenen van ontheffingen en past het "nee, tenzij"-principe toe bij de beoordeling van een aanvraag. Ontheffingen worden

uitsluitend verleend indien toegang met een voertuig aantoonbaar noodzakelijk is en de werkzaamheden of activiteiten niet binnen de venstertijden kunnen plaatsvinden.

Vanwege de beperkte omvang van het gebied en de korte loopafstanden naar omliggende voorzieningen, worden geen structurele ontheffingen verleend aan bewoners, ondernemers en bezoekers van het gesloten gebied. Het wonen, ondernemen of verblijven binnen het gesloten gebied brengt inherent beperkingen met zich mee. Enige loopafstand moet daarbij worden geaccepteerd. Ook aan zorg- en dienstverleners wordt om die reden geen ontheffing verleend. Wel blijft de gratis ontheffing voor huisartsen en verloskundigen van kracht. Deze ontheffing is bedoeld voor het verlenen van spoedeisende zorg binnen het gebied en niet voor geplande (huis)bezoeken. Aan vervoerders die medisch noodzakelijk vervoer van bewoners verzorgen kan ook een ontheffing worden verleend. Ook taxi's (horeca en passend vervoer) kunnen onder voorwaarden een ontheffing krijgen totdat nabijgelegen taxistandplaatsen zijn gerealiseerd.

Daarnaast wordt met deze beleidsregel de dag-ontheffing geïntroduceerd als aanvullend instrument. Een dag-ontheffing biedt een laagdrempelige manier om zonder nadere onderbouwing tijdelijk toegang te verkrijgen tot het gebied voor maximaal één dag met uitloop tot 11.00 uur de volgende dag. De korte geldigheidsduur maakt het aannemelijk dat hinder en risico's beperkt blijven binnen de kaders van het autoluwe gebied. Hiermee wordt maatwerk mogelijk gemaakt waar het beleid anders onevenredig zou uitpakken, zonder het beleid inhoudelijk te verruimen. Het gebruik van de dag-ontheffing wordt gemonitord om te borgen dat het autoluwe karakter niet onder druk komen te staan.

Met dit voorstel is het de bedoeling om specifieke beleidsregels vast te stellen voor het verlenen van ontheffingen van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) in het voetgangersgebied en de geslotenverklaring in de binnenstad. En om daarbij de bestaande "Beleidsregel aanvragen RVV-ontheffingen" (2014) in stand te laten voor overige RVV-ontheffingen en wordt, voor zover deze betrekking heeft op het voetgangersgebied en de geslotenverklaring in de binnenstad, de "Beleidsregel aanvragen RVV-ontheffingen" (2014) ingetrokken.

Beoogd effect

Het beoogd effect van dit voorstel is tweeledig. Met deze beleidsregels wordt de bestaande praktijk geformaliseerd en aangepast aan de eisen van camerahandhaving. Dit draagt bij aan het behoud en de versterking van het autoluwe karakter van de binnenstad, terwijl de bereikbaarheid voor noodzakelijk verkeer blijft gewaarborgd.

Daarnaast wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de ervaringen uit fase 1 en de beleidskaders die hieruit voortvloeien.

Argumenten voor

1.1 Het autoluwe karakter van het gebied vraagt om terughoudendheid in het verlenen van ontheffingen

Het gesloten gebied kent smalle straatprofielen en hoge voetgangersintensiteit. Meer verkeersbewegingen tijdens de winkeltijden doet afbreuk aan de beoogde rust en beleving van

het winkelgebied. Toelating van gemotoriseerd verkeer en stilstaande voertuigen kan leiden tot onveilige situaties, hinder voor voetgangers en belemmering van hulpdiensten. Het principe 'nee, tenzij' blijft daarom leidend.

1.2 Goede bereikbaarheid via omliggende parkeerplaatsen en laad- en losvoorzieningen in de openbare ruimte en parkeergarages

Het gesloten gebied is van beperkte omvang. Binnen een straal van circa 100 meter van iedere bestemming in het gebied zijn parkeerplaatsen en laad- en losvoorzieningen beschikbaar in de openbare ruimte en parkeergarages, waaronder 20 algemene gehandicaptenparkeerplaatsen die op toegankelijke locaties rondom het gebied zijn ingericht. Voor bezoekers, bewoners en ondernemers is de bereikbaarheid daarmee in beginsel geborgd buiten het gesloten gebied zelf.

1.3 Het beleid is afgestemd op de lokale situatie

In het kader van de evaluatie is gekeken naar het ontheffingenbeleid en de toepassing van camerahandhaving in andere gemeenten. Deze benchmark heeft beperkt houvast geboden, omdat de fysieke inrichting, omvang en parkeermogelijkheden van onze binnenstad wezenlijk verschilt van die van andere gemeenten. Veel binnensteden zijn van grotere omvang en kennen parkeervoorzieningen en laad- en losvoorzieningen binnen het gebied zelf. In Almelo is het gesloten gebied relatief klein en omgeven door goed bereikbare parkeervoorzieningen op zeer korte loopafstand. Het ontheffingenbeleid moet daarom primair aansluiten op de lokale situatie in Almelo.

1.4 Duidelijke en voorspelbare regels voor toegang en ontheffingen

Door de invoering van kentekenherkenning is handhaving volledig geautomatiseerd. Dat vraagt om eenduidige criteria. Een duidelijk beoordelingskader met passende instrumenten voorkomt ad-hoc-beslissingen en discussies tijdens uitvoering.

1.5 Toegankelijkheid voor bewoners met een objectief aantoonbare medische noodzaak

Organisaties en vervoerders die medisch noodzakelijk vervoer verzorgen van bewoners kunnen het gebied blijven bereiken voor het in- en uitstappen van passagiers en laden en lossen. Dit betreft onder meer het Zvw-gecontracteerd zittend ziekenvervoer, collectief vervoer (Regiotaxi Twente) of vervoer via Steunpunt Mantelzorg Almelo van en naar medische bestemmingen, waarbij aannemelijk is dat de betrokken niet zelfstandig met gebruikelijk vervoer kan reizen. Hiermee kan maatwerk worden geboden zonder het gebied structureel te belasten met stilstaand verkeer. Parkeren moet buiten het gebied plaatsvinden. De ontheffing wordt jaarlijks gemonitord op gebruik. Indien sprake is van een toename, kan nader onderzoek plaatsvinden naar het doel en karakter van de ritten (bijvoorbeeld via ritregistratie). Bij geconstateerd misbruik kan het college de regeling heroverwegen of intrekken.

1.6 Een dag-ontheffing biedt een escape

Met de invoering van een betaalbare dag-ontheffing wordt voorzien in een praktische mogelijkheid om toegang te krijgen tot het gebied voor incidentele gevallen. Dit vergroot de flexibiliteit en het maatschappelijk draagvlak voor de camerahandhaving.

2.1 Voorkomen van onduidelijkheden bij handhaving met kentekenherkenning

Door vaststelling van een specifieke beleidsregel voor het gesloten gebied wordt beoogd om onduidelijkheden in de toepassing van het bestaande ontheffingenbeleid in het gesloten gebied te voorkomen en de uitvoering daarvan af te stemmen op handhaving via kentekenherkenning. Bepalingen uit de beleidsregel van 2014 die daarmee overlappen worden ingetrokken.

Kanttekeningen

1.1 Minder uitzonderingen kan worden ervaren als minder service

Door de nieuwe manier van handhaven is er minder ruimte voor informele afwegingen, omdat het beleid strikter wordt toegepast. Dit kan ertoe leiden dat toegang die in het verleden feitelijk mogelijk was, niet meer of slechts onder aangescherpte voorwaarden kan worden verleend. De bereikbaarheid van het gebied blijft gewaarborgd door de venstertijden en de aanwezigheid van parkeerplaatsen en laad- en losvoorzieningen op korte loopafstand. Het gebruik van omliggende voorzieningen is reëel, omdat de loopafstanden zeer beperkt zijn. Dit is noodzakelijk om het autoluwe karakter en de verkeersveiligheid te waarborgen.

1.2 Niet alle mensen met een mobiliteitsbeperking vallen onder de vastgestelde criteria

Het beleid voorziet in uitzonderingen voor vervoerders van bewoners met een objectief aantoonbare medische noodzaak. Bewoners bevinden zich in een andere positie dan bezoekers, omdat zij structureel worden geraakt door de geslotenverklaring. Niet ieder beroep op verminderde mobiliteit kan leiden tot een uitzondering, omdat dit leidt tot willekeur en precedentwerking. Indien na evaluatie blijkt dat de huidige criteria onvoldoende voorzien in de behoeften van mensen met mobiliteitsproblemen, kan het college onderzoeken om aanvullende criteria in te voeren, zoals een onafhankelijke medische beoordeling. Voor incidentele gevallen kan gebruik worden gemaakt van de dag-ontheffing.

1.3 Houders van een geldige algemene gehandicaptenparkeerkaart (GPK) komen niet in aanmerking voor het rijden of parkeren in gesloten gebied

Binnen het gesloten gebied zijn geen parkeervoorzieningen aanwezig. Toegang verlenen zou daarmee leiden tot stilstaande en geparkeerde voertuigen in een ruimte dat daar niet op is ingericht, met name tijdens de winkeltijden. Op korte loopafstand zijn alternatieve parkeervoorzieningen beschikbaar, waaronder algemene gehandicaptenparkeerplaatsen in de openbare ruimte en in parkeergarages. Daarnaast kunnen GPK-houders in Almelo gratis parkeren in de openbare ruimte. Voor bestuurders van een snorfiets geldt een wettelijke uitzondering, welke is meegenomen in het beleid. Het college realiseert zich dat een korte loopafstand voor sommige mensen als belastend kan worden ervaren. Indien blijkt dat de huidige capaciteit van algemene gehandicaptenparkeerplaatsen rondom het gesloten gebied onvoldoende aansluit bij de behoefte, kan worden bezien of uitbreiding of herinrichting wenselijk en haalbaar is.

1.4 Risico op toename van verkeersdruk

Het verlenen van een dag-ontheffing maakt incidentele toegang laagdrempeliger. Dit kan leiden tot een grotere vraag en daarmee meer voertuigbewegingen in het gebied. Dat staat op

gespannen voet met het autoluwe karakter van het gebied en komt de leefbaarheid en veiligheid niet ten goede. De dag-ontheffing wordt daarom gemonitord op gebruik en effecten.

Kosten, opbrengsten en dekking

Voor het behandelen van een aanvraag om een RVV-ontheffing wordt leges geheven. In de Legesverordening 2026 is de ontheffing voor organisatoren van evenementen teruggebracht naar € 0,- Vanuit de gemeente is het proces nu goed ingericht, zodat organisatoren hier geen extra kosten aan hebben. De verantwoordelijkheid voor het voorkomen van boetes ligt wel bij de organisator.

Op dit moment is het tarief € 62,90 voor een dag-ontheffing. Gelet op het beleid moet immers terughoudend worden omgegaan met ontheffingen. De huidige prijs is echter te hoog, waardoor de kans dat van een dag-ontheffing gebruik wordt gemaakt erg klein is. Andere gemeenten vragen een aanzienlijk lager bedrag dan Almelo doet. Om die reden wordt een separaat raadsvoorstel voorbereid het tarief voor de dag-ontheffing aan te passen naar €15,00 en de Legesverordening 2026 dienovereenkomstig te wijzigen. Dit tarief is laagdrempelig en maakt het mogelijk om daadwerkelijk maatwerk te bieden. De effecten van dit tarief op het gebruik van dag-ontheffingen wordt het komende jaar gemonitord. De verwachte inkomstenderving van deze tariefverlaging is zeer gering en kan worden opgevangen binnen de begroting.

Uitvoering

Het wijzigingsbesluit en de beleidsregels worden bekendgemaakt door publicatie in het digitale gemeenteblad. Het beleid wordt in ieder geval één jaar na inwerkingtreding geëvalueerd, waarbij wordt gezien of de doelstellingen worden behaald en of aanpassing van criteria of processen noodzakelijk is. Na vaststelling van het beleid moeten de systemen hierop worden aangepast. Naar verwachting is dit uiterlijk 1 april 2026 gereed. Daarnaast wordt separaat raadsvoorstel voorbereid om het tarief van de dag-ontheffing in Legesverordening 2026 aan te passen naar €15,00.

Bijlage(n)

- Beleidsregels RVV-ontheffingen geslotenverklaring en voetgangersgebied binnenstad Almelo 2026 (D/26/838338)
- Wijzigingsbesluit beleidsregel aanvragen RVV-ontheffingen (gedeeltelijke intrekking voetgangersgebied en geslotenverklaring binnenstad Almelo) (D/26/850603)
- Raadsbrief ter informatie (D/26/838255)
- Bijlage overzichtskaart toepassingsgebied, behorende bij het Wijzigingsbesluit beleidsregel aanvragen RVV-ontheffingen (D/26/850603) en de Beleidsregels RVV-ontheffingen geslotenverklaring en voetgangersgebied binnenstad Almelo 2026 (D/26/838338)

Procesinformatie

Intern overleg

Het voorgestelde beleid is opgesteld door de juridisch adviseur van de beleidsverantwoordelijke afdeling in overleg met de inhoudelijk adviseurs, team Veiligheid, Uitvoering Sociaal, Concernzaken en Financiën. De adviesraad sociaal domein is ingelicht en akkoord.

Afstemming met portefeuillehouder

De voorgestelde wijzigingen zijn besproken met de verantwoordelijke portefeuillehouder op 29 januari 2026.

Directie-advies

Niet van toepassing

B&W voorstel standaard

Communicatie over het besluit

Regulier